

*Лілія ГРИНЕВИЧ,
голова Комітету Верховної Ради України з
питань науки і освіти.
З виступу на парламентських слуханнях
«Правове забезпечення реформи освіти»,
9.12.2015 р., джерело: освітній портал
«Педагогічна преса», 10.12.2015 р.*

Про ключові питання освіти

«Нове законодавство має дати відповіді на ключові запитання:

- 1) яким повинен бути новий зміст освіти;
- 2) як забезпечити нові підходи до викладання;
- 3) як створити кожній дитині належні умови навчання;
- 4) як знайти баланс між конституційним правом доступу до освіти для кожного і свободою вибору в освіті відповідно до власних переконань і потреб;
- 5) яку конструкцію повинна мати система освіти, щоб реалізувати цей новий зміст, забезпечити належну якість і можливості для навчання впродовж життя».

Редакційний експрес-коментар Ю. Зражевського

*Аналізуючи перелічені ключові питання освіти, тишишть те, що очільниця профільного комітету винесла питання нового змісту освіти та забезпечення нових підходів до викладання на чільне місце. По суті, ці питання можна віднести до **цільових**. Решта із перелічених питань відносяться до **забезпечуючих**. Примітно, що у процесі роботи над законопроектом висловлювання експертів набувають все конкретнішого звучання. Головні об'єкти реформування на широкому полі проблем проступають все рельєфніше, а тому поступово вимальовується і послідовність наступних дій.*

Про деякі пріоритетні напрямки реформ

«У проекті, який зараз доопрацьовується, ми маємо посилити і скристалізувати позиції за 10-ти пріоритетними напрямками.

Перше. Ключовою постаттю реформування освіти має бути **вчитель**. Лише вчитель з високим рівнем кваліфікації і належним соціальним статусом може стати провідником справжньої реформи...

Друге. Це створення в Україні повноцінної європейської освіти впродовж життя...

Третє. Система освіти повинна забезпечувати новий зміст, а новий зміст має базуватися на європейських орієнтирах. Йдеться про набір ключових компетентностей, прийнятих Європейською комісією. Але навіть справа не в тому, що він там прийнятий. Він потрібний сьогодні нам в сучасних управлінських реаліях. Зокрема,

- володіння рідною, державною, іноземними мовами;
- уміння вчитися, посилення природничо-математичної освіти;
- загальнокультурна, громадянська, підприємницька, з інформаційно-комунікаційних технологій і здоров'язберігаючі компетентності.

Я дуже сподіваюся , що саме Національна академія педагогічних наук зможе переорієнтувати свою роботу на цю **надзвичайно важливу потребу оновлення змісту освіти.**»

Редакційний експрес-коментар Ю. Зражевського

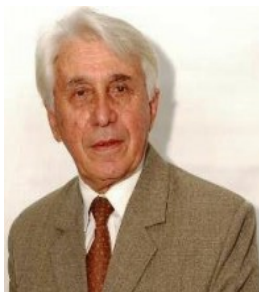
*Все частіше в устах керівників, чиновників, експертів звучить теза про те, що вчитель є ключовою постаттю реформування. Безумовно, з цим треба погодитися. Зауважимо це питання як **цільове**. Але далі наводяться сентенції про необхідність підвищення вчителю зарплати, запровадження сертифікації, підвищення його кваліфікації тощо. Тут уже йдеться про вирішення **забезпечуючих** питань. А серед них відсутнє питання **професійної підготовки** випускників педагогічних вищих навчальних закладів. На мій погляд, це надзвичайно важливий чинник у підготовці **вчителів нової формації**. Адже саме на них ляже головне навантаження і відповідальність за впровадження нового змісту освіти у майбутній школі. Викликає сумнів, що підвищення рівня вчительської зарплати чи заходи з підвищення кваліфікації нинішніх педагогів автоматично вирішать шкільні навчальні проблеми. Нам конче потрібен новий вчитель, який стане провідником і реалізатором інноваційних підходів у побудові навчального процесу, які відповідають вимогам часу.*

На допомогу мають прийти вчені з Національної академії педагогічних наук, про що говорить Л. Гриневич та інші експерти. Одначе, якихось реальних просувань у цьому напрямку з боку академії досі не спостерігається.

Ще одна заувага. У доповіді виступаюча неодноразово посилається на європейську освіту. Водночас відсутнє згадування про необхідність побудови української освіти з урахуванням її національного характеру. Спираючись на педагогічну спадщину великих українських педагогів, слід констатувати, що побудова повноцінної системи освіти будь-якої країни не може ігнорувати національну складову.

*За словами професора О. Вишневського — до творців цієї спадщини відносяться Володимир Мономах, літописні джерела, козацька педагогіка, Г. Сковорода, К. Ушинський, І. Франко, Г. Ващенко, П. Юркевич, С. Русова, галицькі педагоги міжвоєнного часу, В. Сухомлинський та інші. Вчений-педагог вказує на необхідність спробувати «цю національну спадщину подати системно та адаптувати до реалій нашого часу. Все це зумовлює певний "відхід" від сучасних посткомуністичних орієнтирів та сприяє запровадженню поняття **сучасної української педагогіки**.*

Для детальнішого потрактування сказаного наведемо кілька висловлювань Омеляна Вишневського.

Омелян ВИШНЕВСЬКИЙ, професор Дрогобицького педагогічного університету імені Івана Франка.

***Теоретичні основи сучасної української педагогіки** : навчальний посібник / Омелян Іванович Вишневський . – 3-тє вид., доопр. і доп . – Київ : Знання, 2008 . – 566 с.*

Про національний характер освіти та виховання

«Характерною ознакою деяких педагогічних праць сучасності є спроба вихолостити з нашої освіти і з нашого виховання національний дух. Робиться це часто з позицій відкритого чи прихованого радянського "інтернаціоналізму" чи модного сьогодні

космополітизму... Підкидується ідея, що виховання начебто має наднаціональний, загальнолюдський характер. Іноді такі погляди прикриваються специфічно трактованим терміном "громадянське виховання" (з акцентом на цінностях демократії). Нарешті, киваючи на Європу, деякі педагоги вбачають мету нашого виховання у тотальній глобалізації свідомості людини, бо, мовляв, лише так станемо справжніми європейцями.

Такі погляди є хибними. Кожен народ живе за своїм годинником — як єдиний живий організм. Як і людина, він має пережити своє дитинство, підлітковий етап, юність, зрілість і старість (Ващенко Г., 2003, с. 8; Бердяев Н., 1990, с. 151). На відміну від європейських народів, які вже давно досягали своєї національної зрілості (і в минулому не прагнули глобалізації), ми, переживши століття неволі, залишаємося нацією недоформованою, недозрілою, потребуємо ще відчуття романтики власної національної повноцінності.

Інакше ми взагалі не відбудемось. Ні русифікація під гаслами "інтернаціоналізму" чи слов'янського "братерства", ні європейська глобалізація не можуть слугувати орієнтиром нашого виховання. Зокрема, прагнення в усьому наслідувати стареньку Європу нагадувало б підлітка, який потайки палить, аби довести, що він уже дорослий.»

Отже, при доопрацюванні законопроекту доцільно було б врахувати та відобразити у вигляді правових норм і вказану вище складову української освіти.
